

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
16-1-2003	rlg 03006	IZ. 2003/717	16-5-2003
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
EEAC-verklaring 'A Sustainable Agricultural Policy for Europe'. (TRC 2003/370)		3785335	

Geachte leden,

Mede namens de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer reageer ik op uw brief van 16 januari jl. als begeleidend schrijven bij het rapport *A Sustainable Agricultural Policy for Europe* van de European Environmental Advisory Councils (EEAC), dat u ons met de brief aanbood. Ik dank u vriendelijk voor de toezending van dit rapport. Zoals u wellicht bekend is, heeft het kabinet op 19 februari jl. de Tweede Kamer geïnformeerd over zijn standpunt over de definitieve, meer uitgewerkte voorstellen van Commissaris Fischler van 21 januari 2003. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om op een aantal punten van uw rapport een korte reactie te geven.

Uit het rapport spreekt een brede opvatting van de landbouw en het landbouwbeleid. Met u ben ik van mening dat de landbouw niet beperkt kan worden tot de voortbrenging van gewassen voor voedsel en niet-voedseldoelinden. De landbouw draagt ook bij aan de levering van andere, door de samenleving doorgaans op prijs gestelde, goederen en diensten.

Het is zeker zo, dat de landbouw bijdraagt aan 'de kwaliteit van leven', 'culturele verrijking' en 'diversificatie van de plattelandseconomie'.

Met die laatstgenoemde doelstelling wordt wel een punt aangeroerd dat voor discussie vatbaar is. Het is onmiskenbaar dat de agrarische activiteiten niet los gezien kunnen worden van de omgeving waarin deze plaatsvinden. Maar dit kan er niet toe leiden het landbouwbeleid verantwoordelijk te maken voor plattelandsontwikkeling in zo een brede zin, waarin dat in dit rapport gebeurt. Verschillende beleidsterreinen en beleidsdoelen, zoals landbouwbeleid en het beleid voor regionaal-economische ontwikkeling, moeten niet al te gemakkelijk geïdentificeerd worden.

De vraag die hier nauw mee samenhangt, is de vraag naar de legitimiteit van de steun aan de landbouw. In het rapport wordt gesteld dat de traditionele rechtvaardiging van het landbouwbeleid aan belang inboet. Daarnaast komen doelen die op het terrein van duurzame ontwikkeling liggen en die een publieke dimensie hebben. Ik deel de opvatting die in het rapport naar voren komt, dat de maatschappelijke prestatie van de landbouw helder definieerbaar moet zijn en ook dat we moeten verkennen welke mogelijkheden daar voor marktwerking liggen.

In het rapport komen twee motieven naar voren om steun te verlenen: ten eerste het verblijf in gebieden met een hoge omgevingswaarde waar het bedrijf zonder steun zou verdwijnen. In dat geval zou dan ook de natuurlijke en culturele diversiteit verdwijnen. Een tweede motief voor steunverlening is de levering van heel specifieke prestaties op het gebied van natuur en milieu (omschakeling naar duurzame productie, biologische landbouw, zorg voor specifieke habitats). Vervolgens verbinden de opstellers van het rapport een systematiek van steun voor deze twee categorieën. Voor het multifunctioneel boeren een uitkering per hectare en voor boeren die specifieke, hoogwaardige prestaties leveren een prestatieafhankelijke beloning. De boeren die niet in aanmerking komen voor een financiële vergoeding moeten wel voldoen aan minimumvoorwaarden op het gebied van milieu, natuur, etc.

Ik ben de samenwerkende adviescolleges erkentelijk voor deze opmerkingen. Het is inderdaad van groot belang dat we de discussie over de toekomst van het landbouwbeleid voeren met behulp van twee vragen: wat is de legitimatie van steun en hoe en waar moet die vervolgens terecht komen? Ik heb ook namens het kabinet de SER gevraagd ons te adviseren over de toekomst van het landbouwbeleid en daarbij dit type vragen te betrekken.

Met de opstellers van het rapport ben ik van mening dat de voorstellen voor de Mid Term Review, die inmiddels in definitieve vorm bekend zijn, van grote betekenis zijn voor een hervorming van het GLB. Het kabinet vindt deze voorstellen gedurfd, maar onvermijdelijk. De voorstellen wijzen een weg naar een duurzamere landbouw. Die wordt bereikt door een ontkoppeling van de steun van de productie en door verdergaande voorwaarden te verbinden aan de toekenning van inkomenssteun (cross compliance). Die voorwaarden hebben te maken met de kwaliteit van het product en met de kwaliteit van de productiemethode en betreffen een veertigtal Europese richtlijnen. Verder dient de grond in goede conditie gehouden te worden en dient blijvend grasland in stand gehouden te worden. De Nederlandse regering steunt dit voorstel voor cross compliance, al moet nog duidelijk worden wat de gevolgen zijn voor de administratieve lastendruk.

De Nederlandse regering ondersteunt eveneens een sterkere integratie van de nu veelal nog afzonderlijk bekeken pijlers markt- en prijsbeleid, plattelandsbeleid, milieubeleid en voedselveiligheidsbeleid. Deze keuze voor dit type plattelandsbeleid, waarin deze integratie tot zijn recht komt, vertoont gelijkenis met de richting die het rapport wijst voor het GLB. Voor de Nederlandse regering is deze tweede pijler dan wel vooral gericht op het versterken van de concurrentiekracht van de landbouwsector en op de bredere maatschappelijke acceptatie van de landbouwproductie.

Verder wil de Commissie landbouwers stimuleren om deel te nemen aan systemen die de kwaliteit van het productieproces verbeteren en de kwaliteit van de producten garanderen aan de consument. Ook wil de Commissie landbouwers ondersteunen bij het voldoen aan nieuwe Europese normen op het gebied van milieu, gewasbescherming, voedselveiligheid, diergezondheid, dierenwelzijn en arbeidsveiligheid. De Nederlandse regering vindt het van belang dat deelname aan een dergelijk systeem - zeker in eerste instantie - op vrijwillige basis plaatsvindt.

Het standpunt dat in het rapport wordt ingenomen ten aanzien van de WTO, kan ik grotendeels onderschrijven. Inderdaad dient er coherentie te bestaan tussen het beleid voor ontwikkelingssamenwerking en het landbouwbeleid. Nederland wil met de EU handelsversturende exportsubsidies verlagen (45%), de interne steun verminderen (55%) en de importtarieven verlagen (36%). Ontwikkelingslanden zullen niet direct de kansen kunnen benutten die ze geboden krijgen, wordt in het rapport opgemerkt. Naast initiatieven als de vrije markttoegang voor de minst ontwikkelde landen (EBA) hebben deze landen inderdaad tegelijkertijd hulp nodig om aansluiting te vinden bij de wereld-economie. Het is de taak van het gevoerde beleid op het gebied van ontwikkelings-samenwerking om de agrarische keten in ontwikkelingslanden te versterken en capaciteit te ontwikkelen om te voldoen aan standaarden voor voedselveiligheid. Daarnaast is er nog veel onderzoek nodig naar de precieze gevolgen van liberalisering voor de lokale economieën van ontwikkelingslanden en voor het milieu. Nederland onderkent het belang om de ontwikkelingslanden te faciliteren door een 'speciale en gedifferentieerde behandeling' in WTO-verband.

Het rapport spreekt terecht over de vrees dat Europese boeren zich aan hoge kwaliteits-eisen moeten houden, terwijl voedsel op de EU-markt komt dat geproduceerd is tegen een lagere kostprijs, maar wel ten koste van bijvoorbeeld het milieu. Dit punt verdient zeker aandacht in de WTO. De EU zet om die reden de non-trade concerns hoog op de agenda van de Doha-ronde. Nederland steunt dit zeer nadrukkelijk.

Ten slotte ben ik met u van mening dat we moeten zoeken naar nieuwe bestuurlijke arrangementen voor het plattelandsbeleid, die meer tegemoet komen aan de verschillen tussen lidstaten en de verschillen tussen regio's.

Het kabinet stelt in zijn brief aan de Kamer voor om te komen tot een grotere mate van subsidiariteit en vereenvoudiging en flexibilisering van de regelgeving. Voor veel lidstaten zal dit een brug te ver zijn. Ik wil er dan ook op wijzen dat de haalbaarheid van de voorstellen voor de Mid Term Review in een Europese politieke dimensie gezien moeten worden. De moeite die lidstaten hebben met de voorstellen toont aan dat hervormingen een lange adem vereisen.

Ik dank u nogmaals voor uw verklaring en rapport die ik ervaar als steun voor de Nederlandse inzet.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,

dr. C.P. Veerman